

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Методичні рекомендації
до підготовки та складання кваліфікаційного іспиту
за спеціальністю
для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право»
освітньої програми «Правове регулювання економіки»
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2025**

УДК 34(072.034)

М54

Укладачі: Ю. В. Шинкарьов

А. Ю. Стащак

Затверджено на засіданні кафедри правового регулювання економіки.

Протокол № 5 від 19.10.2023 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Методичні рекомендації до підготовки та складання кваліфікаційного іспиту за спеціальністю для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Правове регулювання економіки» першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Ю. В. Шинкарьов, А. Ю. Стащак. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. – 31 с.

Подано основні вимоги до змісту, порядку підготовки та складання кваліфікаційного іспиту за спеціальністю. Визначено критерії оцінювання кваліфікаційного іспиту.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Правове регулювання економіки» першого (бакалаврського) рівня.

УДК 34(072.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2025

Вступ

Кваліфікаційний іспит за спеціальністю є комплексним іспитом, що містить теоретичну (тестові завдання та відкрите питання) і практичну складові частини. Тестові завдання складаються з питань за такими освітніми компонентами: Адміністративне право, Адміністративне процесуальне право, Господарське процесуальне право, Конституційне право, Кримінальне право, Кримінальне процесуальне право, Право Європейського Союзу, Цивільне право, Цивільне процесуальне право. Відповідь на відкрите питання та виконання практичної складової частини направлено на перевірку результатів навчання та компетентностей, набутих протягом отримання вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Правове регулювання економіки».

Форма проведення кваліфікаційного іспиту – письмова, відповідно до Положення про проведення письмових екзаменів (іспитів) у ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Кваліфікаційний іспит за спеціальністю 081 «Право» визначає рівень засвоєння здобувачами вищої освіти набутих знань і здатності виконувати складні спеціалізовані завдання та розв'язувати практичні проблеми в галузі професійної правничої діяльності.

Цілі кваліфікаційного іспиту зумовлюють і його функції. Головною з них є контроль та оцінювання рівня знань, набутих здобувачем вищої освіти протягом чотирьох років навчання. Це передбачає перевірку знань щодо правових доктрин, принципів і правових інститутів та здатності використовувати їх у процесі правозастосування.

Результати навчання та компетентності, які формує освітній компонент, визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує освітній компонент

Результат навчання	Компетентності, якими має оволодіти здобувач вищої освіти
1	2
РН1	ЗК1, ЗК2, ЗК10

1	2
PH2	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК10, СК3, СК6, СК11, СК12, СК13
PH4	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК10, ЗК12, ЗК14, СК6, СК11, СК12
PH5	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК10, ЗК12, ЗК14, СК3, СК6, СК12, СК13
PH6	ЗК1, ЗК2, ЗК4, ЗК10, ЗК14, ЗК16, СК3, СК6, СК13
PH8	ЗК1, ЗК3, ЗК4, СК6, СК11, СК12, СК13
PH10	ЗК2, ЗК4, ЗК14, СК6
PH12	ЗК1, ЗК3, ЗК4, СК6, СК12
PH13	ЗК1, ЗК2, ЗК4, ЗК10, ЗК14, ЗК16, СК6, СК12
PH18	ЗК2, ЗК3, ЗК10, ЗК14, СК6, СК12, СК13
PH19	ЗК2, ЗК3, ЗК10, ЗК12, ЗК14, СК3, СК6, СК13
PH20	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК10, ЗК14, ЗК16, СК6, СК11, СК12, СК13
PH23	СК17, СК18, СК19

Примітка.

PH1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

PH2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

PH4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

PH5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

PH6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

PH8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

PH10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

РН12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

РН23. Здійснювати правовий супровід діяльності суб'єктів господарювання.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК17. Усвідомлення впливу правових норм на економічні, зокрема, господарські відносини.

СК18. Знання і розуміння завдань, принципів, доктрин, а також змісту правових інститутів господарського права та господарського процесуального права.

СК19. Здатність здійснювати правовий супровід діяльності суб'єктів господарювання.

1. Програми навчальних дисциплін, включених до кваліфікаційного іспиту за спеціальністю

Адміністративне право

Змістовий модуль 1. Загальна частина

Тема 1. Адміністративне право як галузь публічного права.

Тема 2. Адміністративно-правові норми.

Тема 3. Адміністративні правовідносини: поняття та загальна характеристика.

Тема 4. Правовий статус суб'єктів адміністративного права. Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права.

Тема 5. Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування.

Тема 6. Адміністративно-правовий статус громадян та громадських об'єднань.

Змістовий модуль 2. Особлива частина

Тема 7. Публічна служба.

Тема 8. Форми і методи публічного управління.

Тема 9. Адміністративні послуги.

Тема 10. Забезпечення законності та дисципліни в публічному управлінні.

Тема 11. Поняття та особливості адміністративної відповідальності.

Тема 12. Адміністративне правопорушення й адміністративні стягнення.

Адміністративне процесуальне право

Змістовий модуль 1. Загальна частина

Тема 1. Адміністративне процесуальне право: поняття та загальна характеристика.

Тема 2. Адміністративно-процесуальні норми та правовідносини.

Тема 3. Суб'єкти й учасники адміністративного процесуального права.

Тема 4. Адміністративні процедури: поняття та загальна характеристика.

Тема 5. Адміністративні провадження з надання адміністративних послуг.

Тема 6. Адміністративні провадження з розгляду звернень громадян.

Тема 7. Провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Змістовий модуль 2. Особлива частина

Тема 8. Загальні засади адміністративного судочинства.

Тема 9. Учасники судового адміністративного процесу.

Тема 10. Адміністративний позов. Процесуальні строки.

Тема 11. Докази й доказування в адміністративному процесі.

Тема 12. Відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження.

Тема 13. Судовий розгляд справи.

Тема 14. Судові рішення в адміністративному процесі.

Господарське процесуальне право

Змістовий модуль 1. Загальна частина

Тема 1. Господарські суди, їхні функції та завдання.

Тема 2. Поняття господарського процесу. Господарське процесуальне право як самостійна галузь права.

Тема 3. Принципи господарського процесу.

Тема 4. Господарські процесуальні правовідносини: елементи й підстави виникнення.

Тема 5. Учасники господарського процесу.

Тема 6. Докази та доказування в господарському процесі.

Змістовий модуль 2. Особлива частина

Тема 7. Судові витрати в господарському процесі. Заходи процесуального примусу.

Тема 8. Процесуальні строки.

Тема 9. Наказне провадження.

Тема 10. Позов у господарському процесі. Забезпечення позову.

Тема 11. Позовне провадження.

Тема 12. Перегляд судових рішень.

Конституційне право

Змістовий модуль 1. Конституційне право – базова галузь національного законодавства

Тема 1. Конституційне право України як галузь права.

Тема 2. Конституція України як Основний Закон держави і суспільства.

Тема 3. Засади конституційного ладу в Україні.

Тема 4. Конституційно-правовий статус людини і громадянина.

Тема 5. Конституційно-правовий інститут громадянства.

Змістовий модуль 2. Загальна характеристика прав людини і громадянина. Виборча система.

Тема 6. Особисті (громадянські) права людини.

Тема 7. Політичні, економічні, соціальні, культурні та екологічні права і свободи людини.

Тема 8. Вибори та референдуми в Україні.

Тема 9. Правовий статус політичних партій, громадських та релігійних організацій і засобів масової інформації.

Змістовий модуль 3. Законодавчі та виконавчі органи державної влади в Україні. Глава держави

Тема 10. Правовий статус Верховної Ради України.

Тема 11. Правовий статус Президента України.

Тема 12. Виконавча влада в Україні.

Змістовий модуль 4. Органи суду і прокуратури.

Місцеве самоврядування в Україні. Територіальний устрій

Тема 13. Конституційний статус органів суду.

Тема 14. Правовий статус Конституційного Суду України.

Тема 15. Конституційно-правовий статус прокуратури.

Тема 16. Територіальний устрій України.

Тема 17. Місцеве самоврядування в Україні.

Кримінальне право

Змістовий модуль 1. Загальна частина.

Вчення про кримінальне правопорушення

Тема 1. Поняття і система кримінального права. Закон про кримінальну відповідальність.

Тема 2. Кримінальні правопорушення та їх види.

Тема 3. Склад кримінального правопорушення.

Тема 4. Стадії вчинення кримінального правопорушення та співучасть у ньому.

Тема 5. Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Тема 6. Кримінальна відповідальність та кримінальне покарання.

Змістовий модуль 2. Загальна частина. Покарання

Тема 7. Принципи призначення покарання.

Тема 8. Звільнення від кримінальної відповідальності.

Тема 9. Звільнення від покарання та його відбування.

Тема 10. Судимість, правові наслідки та умови зняття.

Тема 11. Інші заходи кримінально-правового характеру.

Тема 12. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Змістовий модуль 3. Особлива частина. Частина перша

Тема 13. Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки.

Тема 14. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень проти життя особи.

Тема 15. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти здоров'я особи.

Тема 16. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

Тема 17. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень проти власності.

Тема 18. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.

Змістовий модуль 4. Особлива частина. Частина друга

Тема 19. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

Тема 20. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.

Тема 21. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Тема 22. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.

Тема 23. Загальна характеристика й особливості кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Тема 24. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень проти правосуддя.

Кримінальне процесуальне право

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика кримінального провадження

Тема 1. Поняття, суть і завдання кримінального процесу.

Тема 2. Поняття і класифікація суб'єктів кримінального процесу.

Тема 3. Докази і доказування в кримінальному процесі.

Тема 4. Відшкодування (компенсація) шкоди в кримінальному провадженні.

Тема 5. Поняття процесуальних строків та їх значення в кримінальному процесі.

Тема 6. Заходи забезпечення кримінального провадження.

Тема 7. Запобіжні заходи.

Змістовий модуль 2. Загальна характеристика стадій кримінального процесу

Тема 8. Загальні положення досудового розслідування.

Тема 9. Провадження слідчих (розшукових) дій.

Тема 10. Повідомлення про підозру.

Тема 11. Підсудність і підготовче судове провадження.

Тема 12. Судовий розгляд.

Тема 13. Провадження в суді апеляційної інстанції. Касаційне провадження.

Тема 14. Виконання судових рішень.

Тема 15. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

Право Європейського Союзу

Змістовий модуль 1. Загальні положення про право Європейського Союзу

Тема 1. Правова природа та характерні риси права Європейського Союзу.

Тема 2. Джерела права Європейського Союзу.

Тема 3. Європейський Союз – нова організація політичної влади в Європі.

Тема 4. Членство в Європейському Союзі. Перспективи набуття членства в ЄС для України.

Тема 5. Компетенція Європейського Союзу.

Змістовий модуль 2. Спеціальна частина права ЄС

Тема 6. Інститути та органи Європейського Союзу.

Тема 7. Основи правового становища людини і громадянина в Європейському Союзі.

Тема 8. Правові основи економічної системи Європейського Союзу.

Тема 9. Правове регулювання окремих видів економічної діяльності в межах Європейського Союзу.

Тема 10. Правове регулювання соціальної сфери в межах Європейського Союзу.

Тема 11. Основи Шенгенського права.

Тема 12. Законодавство Європейського Союзу у сфері боротьби зі злочинністю та міжнародним тероризмом.

Цивільне право

Змістовий модуль 1. Цивільне право: загальні положення.

Суб'єкти цивільних правовідносин

Тема 1. Поняття цивільного права та його система.

Тема 2. Цивільне законодавство України.

Тема 3. Цивільні правовідносини.

Тема 4. Фізична особа.

Тема 5. Опіка та піклування.

Тема 6. Юридичні особи як учасники цивільних правовідносин.

Тема 7. Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах.

Змістовий модуль 2. Об'єкти цивільних прав.

Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних прав і обов'язків. Здійснення цивільних прав, виконання цивільних обов'язків. Захист цивільних прав та інтересів

Тема 8. Об'єкти цивільних прав.

Тема 9. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних прав і обов'язків. Правочини.

Тема 10. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків. Захист цивільних прав та інтересів.

Тема 11. Представництво.

Тема 12. Строки та терміни в цивільному праві. Позовна давність.

Тема 13. Цивільно-правова відповідальність.

Змістовий модуль 3. Абсолютні права.

Особисті немайнові права фізичної особи. Речові права

Тема 14. Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи.

Тема 15. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи.

Тема 16. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.

Тема 17. Загальні положення про речове право.

Тема 18. Право власності.

- Тема 19. Право спільної власності.
Тема 20. Захист права власності.
Тема 21. Речові права на чуже майно.

Змістовий модуль 4. Спадкове право.

Право інтелектуальної власності

- Тема 22. Загальні положення про спадкування.
Тема 23. Спадкування за заповітом. Спадковий договір.
Тема 24. Спадкування за законом. Оформлення права на спадщину.
Тема 25. Загальні положення про право інтелектуальної власності.
Тема 26. Авторське право та суміжні права.
Тема 27. Право промислової власності.
Тема 28. Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

Змістовий модуль 5. Загальні положення про зобов'язання.

Загальні положення про договір. Договори про передання майна у власність, тимчасове володіння та користування.

Договори про виконання робіт

- Тема 29. Загальні положення про зобов'язання.
Тема 30. Загальні положення про договір.
Тема 31. Договори про передання майна у власність.
Тема 32. Договори про передання майна в тимчасове володіння та користування.
Тема 33. Договори про виконання робіт.

Змістовий модуль 6. Договори про надання послуг. Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Договір про спільну діяльність. Недоговірні зобов'язання.

Спадкування

- Тема 34. Договори про надання послуг.
Тема 35. Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір про комерційну концесію.
Тема 36. Договір про спільну діяльність.
Тема 37. Позадоговірні зобов'язання.

Цивільне процесуальне право

Змістовий модуль 1. Загальні положення цивільного процесуального права

Тема 1. Поняття, предмет, система та принципи цивільного процесуального права.

Тема 2. Цивільна юрисдикція.

Тема 3. Суд як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин.

Тема 4. Учасники справи.

Тема 5. Представники.

Тема 6. Інші учасники судового процесу.

Тема 7. Докази та доказування.

Тема 8. Процесуальні строки.

Тема 9. Судові виклики та повідомлення.

Тема 10. Судові витрати.

Тема 11. Заходи процесуального примусу.

Змістовий модуль 2. Види та стадії провадження

Тема 12. Наказне провадження.

Тема 13. Позовне провадження.

Тема 14. Окреме провадження.

Тема 15. Апеляційне провадження.

Тема 16. Касаційне провадження.

Змістовий модуль 3. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень. Визнання та виконання рішень іноземних судів

Тема 17. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб). Судовий контроль за виконанням судових рішень.

Тема 18. Відновлення втраченого судового провадження.

Тема 19. Визнання та виконання рішень іноземних судів, міжнародних комерційних арбітражів в Україні. Надання дозволу на примусове виконання рішень третейських судів. Судові доручення про надання правової допомоги.

2. Структура екзаменаційного білета з кваліфікаційного іспиту за спеціальністю

Екзаменаційний білет із кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 081 «Право» містить дві частини:

теоретичну частину (тестові завдання та відкрите питання);
практичне завдання.

Розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті з кваліфікаційного іспиту за спеціальністю наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Рекомендований розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті кваліфікаційного іспиту за спеціальністю

Рівень складності	Кількість контрольних завдань	Кількість балів за одне завдання	Розподіл балів в одному білеті	Різновид завдань
I. Рівень складності	27	2	54	Тестові завдання
II. Рівень складності	1	10	10	Відкрите питання
III. Рівень складності	2	18	36	Практичне завдання

Тестові завдання містять 27 завдань різного типу, серед яких альтернативні тестові завдання, тестові завдання з множинним вибором, завдання на відновлення відповідності частин, на відтворення правильної послідовності та тестові завдання відкритого типу. Максимальна оцінка за виконання тестових завдань становить 54 бали.

Відкрите питання – це теоретичне питання, направлене на перевірку знань щодо доктрини сучасного права України. Здобувачу вищої освіти слід надати письмову відповідь у ПНС на поставлене питання. Максимальна оцінка за відповідь на питання становить 10 балів.

Практичне завдання – це ситуаційне завдання (кейс). Здобувачу вищої освіти пропонують розв'язати складну життєву ситуацію із застосуванням чинних норм права. Максимальна оцінка за виконання практичного завдання становить 36 балів.

3. Приклад екзаменаційного білета з кваліфікаційного іспиту за спеціальністю

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

Освітній рівень: перший (бакалаврський)
Спеціальність 081 «Право»
ОПП «Правове регулювання економіки»
Кваліфікаційний іспит за спеціальністю

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

I. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

ТЕСТИ:

1. Які суспільні відносини належать до предмета регулювання адміністративного права:

- а) що виникають у сфері фінансової діяльності держави з приводу акумуляції, розподілу та використання грошових коштів, які становлять національний дохід держави;
- б) суспільні відносини у внутрішньоорганізаційній діяльності органів публічної влади;
- в) особисті немайнові правовідносини;
- г) з виробництва та реалізації продукції, виконання робіт і надання послуг державними підприємствами?

2. Яка з названих груп суспільних відносин не належить до предмета адміністративного права:

- а) суспільні відносини, пов'язані з організацією та діяльністю адміністративних судів;
- б) суспільні відносини, які виникають у зв'язку із забезпеченням суб'єктами публічної влади, насамперед публічною адміністрацією, прав і свобод людини та громадянина;
- в) суспільні відносини у внутрішньоорганізаційній діяльності органів публічної влади;
- г) суспільні відносини, що виникають у зв'язку із застосуванням заходів адміністративної відповідальності до фізичних та юридичних осіб?

3. Як співвідносяться категорії «джерело адміністративного права» та «форма адміністративного права»:

- а) вони є повністю тотожними;
- б) категорія «джерело адміністративного права» є більш широкою та включає зміст категорії «форма адміністративного права»;
- в) категорія «форма адміністративного права» є більш широкою та включає зміст категорії «джерело адміністративного права»;
- г) зміст цих категорій взагалі не перетинається?

4. Хто є суб'єктом владних повноважень в адміністративному процесі:

- а) виключно орган державної виконавчої влади;
- б) лише посадова особа органу місцевого самоврядування;
- в) лише орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа;
- г) орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа, інший суб'єкт під час здійснення ними владних управлінських функцій на основі законодавства, зокрема на виконання делегованих повноважень?

5. Яким є завдання адміністративного судочинства:

- а) захист прав та основоположних свобод людини від порушень з боку органів влади шляхом розгляду позовних заяв;
- б) захист інтересів держави в публічно-правових відносинах шляхом розгляду адміністративних справ;
- в) захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень із боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів під час здійснення ними владних управлінських функцій на основі законодавства, зокрема на виконання делегованих повноважень, шляхом справедливого, неупередженого та своєчасного розгляду адміністративних справ;
- г) нагляд за додержанням Конституції та законів України органами державної влади, органами місцевого самоврядування в публічно-правових відносинах?

6. Які правові спори належать до адміністративної юрисдикції:

- а) усі публічно-правові спори;
- б) усі публічно-правові спори, пов'язані зі здійсненням владних управлінських функцій;
- в) усі публічно-правові спори, пов'язані зі здійсненням владних управлінських функцій, крім тих, розгляд яких відбувається в порядку інших видів судочинства;
- г) Кодексом адміністративного судочинства України визначено вичерпний перелік публічно-правових спорів, які розглядаються і вирішуються в порядку адміністративного судочинства?

7. Установіть відповідність перерахованих видів основних прав і свобод людини та громадянина з їх класифікацією за змістом (особисті, політичні, економічні, соціальні, культурні, екологічні):

- а) право на життя;
- б) право на вільний доступ до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту;
- в) право на освіту;
- г) право на свободу об'єднання в політичні партії та громадські організації;
- г') право на страйк;
- д) право на повагу до гідності людини;
- е) право на звернення до органів влади та органів місцевого самоврядування;
- є) право на вільний розвиток своєї особистості;
- ж) право на працю;
- з) право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування;
- и) право на свободу та особисту недоторканність;
- і) право на свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості;
- ї) право на недоторканність житла;
- й) право на підприємницьку діяльність;
- к) право на відшкодування шкоди, завданої порушенням екологічних прав;
- л) право на житло;

- м) право на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції;
- н) право власності;
- о) право на результати своєї інтелектуальної та творчої діяльності;
- п) право людини на приватність;
- р) право на відпочинок;
- с) право на безпечне для життя і здоров'я довкілля;
- т) право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї;
- у) право користування об'єктами публічної власності;
- ф) право на свободу пересування, вільний вибір місця проживання та вільне залишення території України;
- х) право на соціальний захист;
- ц) право збиратися мирно, без зброї, і проводити збори, мітинги, походи та демонстрації;
- ч) право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань;
- ш) право на свободу світогляду та віросповідання;
- щ) право громадян на участь в управлінні державними справами (ст. 38 Конституції України).

8. Установіть відповідність наведених питань: щодо яких із них Конституційний Суд України приймає чи виносить: 1) рішення; 2) висновок; 3) ухвалу; 4) забезпечувальний наказ:

- а) про відповідність Конституції України питань, які пропонують для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою;
- б) щодо порушення Верховною Радою Автономної Республіки Крим Конституції України або законів України;
- в) про призначення лінгвістичної експертизи;
- г) щодо офіційного тлумачення положень Конституції України;
- г') про відповідність Конституції України чинного міжнародного договору України;
- д) щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції України;
- е) щодо конституційності положень закону України;

є) про дострокове звільнення з посади Голови Конституційного Суду України;

ж) про об'єднання справ, відкритих за результатами розгляду кількох конституційних подань, що стосуються того самого питання, в одне конституційне провадження;

з) про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням, конституційним зверненням;

и) про вжиття заходів щодо забезпечення конституційної скарги;

і) щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту.

9. Визначте, які з наведених посадових осіб користуються правом недоторканності на час виконання своїх повноважень:

а) Прем'єр-міністр України;

б) Уповноважений Верховної Ради України з прав людини;

в) Генеральний прокурор України;

г) міністр внутрішніх справ України;

ґ) Президент України;

д) голова Служби безпеки України;

е) народний депутат України;

є) суддя Конституційного Суду України;

ж) член Центральної виборчої комісії;

з) член Вищої ради правосуддя;

и) суддя Апеляційного суду Сумської області;

і) директор Державного бюро розслідувань.

10. Який із зазначених видів основних покарань не може застосовуватись до неповнолітніх:

а) штраф;

б) громадські роботи;

в) арешт;

г) обмеження волі;

ґ) позбавлення волі на певний строк?

11. За ступенем тяжкості кримінальні правопорушення класифікують на:

- а) кримінальні проступки та злочини;
- б) злочини малої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі.
- в) злочини нетяжкі, тяжкі та особливо тяжкі;
- г) нетяжкі злочини, злочини середньої тяжкості, тяжкі злочини та особливо тяжкі злочини;
- г') нетяжкі кримінальні проступки, злочини середньої тяжкості та особливо тяжкі злочини.

12. Які ознаки, окрім вини, обов'язкові для суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення «Доведення до банкрутства» (ст. 219 КК України):

- а) послаблення позицій України;
- б) інтереси третіх осіб;
- в) корисливий мотив, інша особиста заінтересованість, інтереси третіх осіб;
- г) корисливий мотив;
- г') знаряддя вчинення кримінального правопорушення?

13. Захисником у кримінальному провадженні може бути:

- а) адвокат;
- б) адвокат або спеціаліст у сфері права;
- в) будь-яка особа, яку вибрав підозрюваний, обвинувачений, засуджений.

14. Запобіжними заходами не є:

- а) особисте зобов'язання;
- б) особиста порука;
- в) застава;
- г) арешт майна;
- г') тримання під вартою.

15. У кримінальному провадженні може бути укладено такі види угод:

- а) угода про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим;
- б) угода між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості;
- в) угода між судом та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості та звільнення від відбування покарання;
- г) угода між прокурором, судом та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості та звільнення від кримінальної відповідальності.

16. У якому році було запроваджено Громадянство ЄС:

- а) 1957 р.;
- б) 1965 р.;
- в) 1986 р.;
- г) 1992 р.

17. Право здійснювати розслідування порушень правил конкуренції має:

- а) Європейська Комісія;
- б) Палата аудиторів;
- в) Європейський парламент;
- г) Європейський омбудсмен.

18. Діяльність Європейської ради відбувається переважно у форматі:

- а) запитів;
- б) самітів;
- в) ухвалення регламентів;
- г) розроблення рекомендацій.

19. На які види поділяють зобов'язання залежно від цільового призначення:

- а) основні та додаткові (акцесорні);
- б) договірні та недоговірні;

- в) односторонні та двосторонні (взаємні);
- г) зобов'язання з позитивним та негативним змістом?

20. Договір підряду – це договір, за яким:

- а) підрядник самостійно виконує на свій ризик певну роботу з матеріалів замовника або зі своїх матеріалів, а замовник приймає й оплачує її;
- б) підрядник зобов'язується надати певну послугу на замовлення замовника;
- в) підрядник зобов'язується на свій ризик виконати певну роботу за завданням замовника, а замовник зобов'язується прийняти й оплатити виконану роботу;
- г) підрядник зобов'язується збудувати і здати в установлений строк об'єкт або виконати інші будівельні роботи відповідно до проєктно-кошторисної документації.

21. Із якого моменту виникає цивільна правоздатність фізичної особи:

- а) досягнення фізичною особою повноліття;
- б) народження фізичної особи;
- в) реєстрації народження фізичної особи в органі державної реєстрації актів цивільного стану;
- г) одержання фізичною особою паспорта.

22. Жодні докази, крім висновку експерта, не мають для суду заздальгідь установленної сили:

- а) так;
- б) ні.

23. Останній день строку триває до:

- а) 24-ї години, але коли в цей строк слід було вчинити процесуальну дію в суді, де робочий час закінчується раніше, строк закінчується в момент закінчення цього часу;
- б) 22-ї години, але коли в цей строк слід було вчинити процесуальну дію в суді, де робочий час закінчується раніше, строк закінчується в момент закінчення цього часу;

в) 18-ї години, але коли в цей строк слід було вчинити процесуальну дію в суді, де робочий час закінчується раніше, строк закінчується в момент закінчення цього часу;

г) моменту закінчення робочого дня в суді (в усіх випадках).

24. Відмова від права на звернення до суду за захистом є:

а) дійсною, за умови нотаріального посвідчення договору;

б) дійсною у випадках прямо передбачених законом;

в) дійсною у випадках прямо передбачених законом і за умови нотаріального посвідчення договору;

г) недійсною.

25. Строк, обчислюваний роками, закінчується:

а) у перший день місяця, що слідує за останнім роком строку;

б) у відповідний місяць і число останнього року строку;

в) у день, визначений сторонами;

г) немає правильної відповіді.

26. До витрат, пов'язаних із розглядом справи, належать витрати:

а) на професійну правничу допомогу;

б) пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів та проведенням експертизи;

в) пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням, забезпеченням доказів;

г) усі відповіді правильні.

27. Чи повертають судовий збір позивачу в разі укладення мирової угоди до ухвалення рішення у справі:

а) так, 50 % судового збору, сплаченого під час подання позову;

б) так, повну суму сплаченого судового збору під час подання позову;

в) ні, не повертають;

г) це питання не відрегульовано законодавством.

II. ВІДКРИТЕ ПИТАННЯ: Зазначити ознаки фіктивності, що дають підстави для звернення до суду про припинення юридичної особи або припинення діяльності фізичною особою – підприємцем.

III. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ.

Практичне завдання 1. Між ТОВ «А» та ТОВ «В» було укладено договір купівлі-продажу канцелярських товарів. Проте ціну товару в договорі не було вказано.

Запитання: 1. Які умови договору є істотними? 2. Які правові наслідки відсутності в договорі істотних умов? 3. Чи є відсутність ціни в договорі підставою вважати його неукладеним?

Практичне завдання 2. Громадянин Васильченко, будуючи учасником повного товариства, що займається виготовленням металопластикових вікон, вирішив заснувати власне підприємство. Не виходячи з товариства, він заснував приватне підприємство, основним видом діяльності якого було виробництво жалюзі та віконних склопакетів. На неодноразові вимоги товариства припинити випуск ідентичної продукції не реагував. Товариство звернулося до суду з позовом до Васильченка про відшкодування збитків у формі втраченої вигоди.

Запитання: 1. Яким законодавчим актом передбачено заборону учасникам повного товариства конкурувати з повним товариством? Що розуміють під терміном «конкуренція» в цьому разі? 2. Чи підпадає під ознаки конкуренції діяльність приватного підприємства?

4. Критерії оцінювання екзаменаційної роботи кваліфікаційного іспиту за спеціальністю

Екзаменаційний білет кваліфікаційного іспиту містить 27 тестів, одне відкрите питання та два практичних завдання. Кожне із завдань оцінюють певною кількістю балів відповідно до рівня їх складності. Сумарна кількість балів становить 100 балів.

Тести.

Правильну відповідь на тестове питання оцінюють у 2 бали. Максимальна кількість балів – 54.

Відкрите питання.

Максимальна оцінка завдання – 10 балів, із них:

10 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна, з елементами самостійності; вдало використано вивчений матеріал під час наведення прикладів; відповідь підкріплено посиланнями на додаткову літературу.

8 – 9 балів передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності під час формулювання узагальнень, наведення прикладів; є труднощі під час формулювання узагальнювальних висновків; слабке знання додаткової літератури.

6 – 7 балів передбачає знання лише основної літератури; здобувач вищої освіти відповідає на питання по суті і загалом розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності; порушено послідовність викладення матеріалу, виникають труднощі в застосуванні знань під час наведення прикладів.

4 – 5 балів ставлять у разі наявності неповного знання основної літератури; здобувач вищої освіти лише загалом розбирається в матеріалі; відповідь неповна і неглибока; не достатньо правильні формулювання, порушено послідовність викладення матеріалу, виникають труднощі під час наведення прикладів.

1 – 3 бали ставлять, якщо здобувач вищої освіти не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки під час формулювання та висвітлення понять, на зазначене питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок під час відповіді.

0 балів ставлять, якщо здобувач вищої освіти не розкрив поставлене питання.

Практичні завдання.

Максимальна оцінка за два практичні завдання – 36 балів (максимально 18 балів за кожне завдання), із них:

5 балів – за правильність вибору доктринальних положень та норми права;

5 балів – за правильний алгоритм виконання завдання;

5 балів – за наявність пояснень щодо алгоритму виконання завдання;

3 бали – за наявність, послідовність і логічність висновку.

Рекомендована література

Основна

1. Господарський кодекс України : Закон України № 436-IV від 16 січня 2003 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
2. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України № 1798-XII від 6 листопада 1991 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>.
3. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України № 2747-IV від 6 липня 2005 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України № 8073-X від 7 грудня 1984 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
5. Конституція України : Основний Закон України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%E2%2F96-%E2%F0#Text>.
6. Кримінальний кодекс України : Закон України № 2341-III від 05 квітня 2001 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України № 4651-VI від 13 квітня 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
8. Положення про атестацію здобувачів вищої освіти Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (2024). URL: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Polozhennya-pro-atestatsiyu-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-HNEU.pdf>.
9. Положення про організацію і проведення екзаменів (іспитів) у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця» (2024). URL: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Polozhennya-pro-provedennya-ekzameniv-lsipytiv-u-HNEU.pdf>.
10. Цивільний кодекс : Закон України № 435-IV від 16.01.2003 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/print1328613368856875#Text>.

11. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України № 1618-IV від 18 березня 2004 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.

Додаткова

12. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. / О. І. Остапенко та ін. ; вид. 2-ге, допов. Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.

13. Адміністративний процес України : підручник / за заг. ред. Д. І. Йосифовича. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 500 с.

14. Аракелян М. Р. Право Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. для практ. занять та самост. роботи / М. Р. Аракелян та ін. ; за ред. Х. Н. Безруза ; НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2024. 173 с.

15. Бондаренко О. С., Думчиков М. О. Кримінальне право. Загальна частина (у таблицях і схемах) : навч. посіб. Суми : Сум. держ. ун-т, 2022. 114 с.

16. Загальне адміністративне право України : підручник / за заг. ред. акад. С. Ківалова і проф. Л. Білої-Тіунової ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса : Фенікс, 2023. 792 с.

17. Конституційне право : навч. посіб. / Д. Терлецький та ін. ; за заг. ред. Д. Терлецького ; НУ «Одес. юрид. акад.». Одеса : Фенікс, 2023. 584 с.

18. Конституційне право : підручник / Ю. Г. Барабаш та ін. ; за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ : ВАІТЕ, 2021. 528 с.

19. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. / О. В. Попович та ін. Чернівці, 2022. 319 с.

20. Кримінальний процес : підручник / І. В. Басиста та ін. ; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2022. Ч. 1. 492 с.

21. Кримінальний процес : підручник / Л. Д. Удалова та ін. ; за заг. ред. Д. П. Письменного, Л. Д. Удалової, М. А. Погорецького, С. С. Чернявського. Київ : «Центр нав. літ.», 2022. 780 с.

22. Мелех Л. В. Господарський процес України : підручник. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 316 с.

23. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. Р. А. Петрова ; Нац. ун-т «Києво-Морил. акад.». 10-те вид., змін. і допов. Харків : Право, 2021. 484 с.
24. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / О. Є. Аврамова та ін. ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 332 с.
25. Цивільне право. Частина I : навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти [Електронний ресурс] / Є. О. Харитонов та ін. ; за ред. Є. О. Харитонova, С. В. Завальнюка ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса : Фенікс, 2024. 108 с.
26. Цивільне процесуальне право України. Загальна частина : підручник / О. В. Гетманцев та ін. ; за ред. О. В. Гетманцева. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 412 с.
27. Цивільне процесуальне право України : навч. посіб. / кол. авт. ; за ред. В. О. Кучера, А. О. Дутко. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 728 с.
28. Чернега В. М. Господарське процесуальне право: загальна частина : підручник. Київ : Ліра-К, 2023. 178 с.

Зміст

Вступ.....	3
1. Програми навчальних дисциплін, включених до кваліфікаційного іспиту за спеціальністю.....	6
Адміністративне право.....	6
Адміністративне процесуальне право	6
Господарське процесуальне право	7
Конституційне право	8
Кримінальне право.....	9
Кримінальне процесуальне право	10
Право Європейського Союзу.....	11
Цивільне право.....	12
Цивільне процесуальне право	14
2. Структура екзаменаційного білета з кваліфікаційного іспиту за спеціальністю.....	15
3. Приклад екзаменаційного білета з кваліфікаційного іспиту за спеціальністю.....	16
4. Критерії оцінювання екзаменаційної роботи кваліфікаційного іспиту за спеціальністю.....	25
Рекомендована література.....	27
Основна	27
Додаткова	28

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до підготовки та складання кваліфікаційного іспиту
за спеціальністю
для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право»
освітньої програми «Правове регулювання економіки»
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Шинкарьов** Юрій Вікторович
Стащак Анжела Юріївна

Відповідальний за видання *Ю. В. Шинкарьов*

Редактор *Н. Г. Войчук*

Коректор *Н. В. Завгородня*

План 2025 р. Поз. № 32 ЕВ. Обсяг 31 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61165, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*